

Бутенко В.М., д.е.н., доцент кафедри економічної теорії НУБіП України
Забара А.М., старший викладач кафедри економіки та підприємництва,
Сумський національний аграрний університет

СТРАТЕГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ БІОЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Біоекономіка є новою моделлю економіки, яка спирається на використання відновлюваних ресурсів для задоволення потреб суспільства в продуктах харчування, енергії та промислових товарах. Також вона використовує значний потенціал побутових та промислових відходів. З іншого, велику роль у її розвитку відіграють потоки біогенного матеріалу, використання якого потребує нових знань, інновацій та інвестицій.

Очікується, що перехід від економіки, що базується на викопному паливі, до економіки, заснованої на біологічній основі, в довгостроковій перспективі зменшить залежність від викопних видів енергетичних ресурсів та забезпечить сталий розвиток, а також сприятиме захисту клімату та навколишнього природного середовища. Переважна більшість країн світу працює над розвитком біоекономіки, формуючи стратегії її дослідження.

Це дуже важливий та довготривалий процес, який потребує участі спеціалістів різної кваліфікації та спрямування: екологів, інженерів, генетиків, економістів, політиків та інших. Адже мова йде про створення абсолютно нової сировинної бази для промисловості та економіки. Йдеться про розробку нової системи, в якій наука, промисловість та створення цінностей взаємодіють по-різному, ніж раніше. У процесі переходу від економіки, що базується на викопних процесах, до біоекономіки, нафта, природний газ та вугілля поступово стануть менш важливими. Ці викопні види палива будуть замінені рослинами, рослинними залишками, біовідходами та іншими біологічними

матеріалами. На етапі становлення біоекономіки, бізнесу, науки та громадськості доведеться діяти як система, встановлювати зв'язки між різними ланцюгами створення вартості.

В останні роки біоекономіка також стала ключовим центром політичного та технологічного інтересу як на національному, так і на міжнародному рівні. Більше 45 країн світу прийняли стратегічні документи стосовно розвитку біоекономіки, а Європейська комісія зазначає, що Європі потрібно зробити перехід до біоекономіки, оскільки використання відновлюваних ресурсів вже не стало необхідністю. У своїй нинішній дослідницькій програмі ЄС «Горизонт 2020» Європейська Комісія ставить біоекономіку в основу інвестиційної програми.

Вважаємо за необхідне також розробити Державну стратегію розвитку біоекономіки в Україні, метою якої буде формування конкурентоспроможної економіки на основі модернізації та інновацій. Зокрема, біоекономіка в Україні передбачає інноваційний розвиток таких важливих напрямів як біоенергетика, агро- та промислові біотехнології, біомедицина, біофармацевтика. Також необхідно забезпечити формування науково-дослідної та виробничо-технологічної бази для розвитку секторів біоекономіки, здатних в довгостроковій перспективі замінити значну частину продуктів, вироблених методом хімічного синтезу, продукцією біологічного синтезу. Для забезпечення внутрішнього попиту на біотехнологічну продукцію та створення її позитивного іміджу необхідно використовувати інструменти некомерційного маркетингу.

Державна стратегія розвитку біоекономіки передбачає створення інфраструктури біоекономіки в Україні; удосконалення сучасних освітніх програм і системи підготовки кадрів для біоекономіки; підтримку конкурентоспроможності сектору прикладних досліджень та розробок шляхом впровадження проектного фінансування наукових

закладів, стимулювання їх участі в міжнародних науково-дослідних та технологічних проектах; підтримки малого та середнього інноваційного бізнесу, які реалізують інноваційних та інвестиційних проектів у сфері біоекономіки.

Реалізація Стратегії забезпечить більш широке формування біоекономіки на регіональному рівні; збереження і розвиток біоресурсного потенціалу України; вирішення актуальних соціально-економічних, енергетичних, екологічних та інших проблем країни методами і засобами біоекономіки; інтеграцію вітчизняної біоекономіки у світову; вдосконалення економічної, інформаційної, правової та організаційної бази сприяння інтенсифікації розвитку біоекономіки.